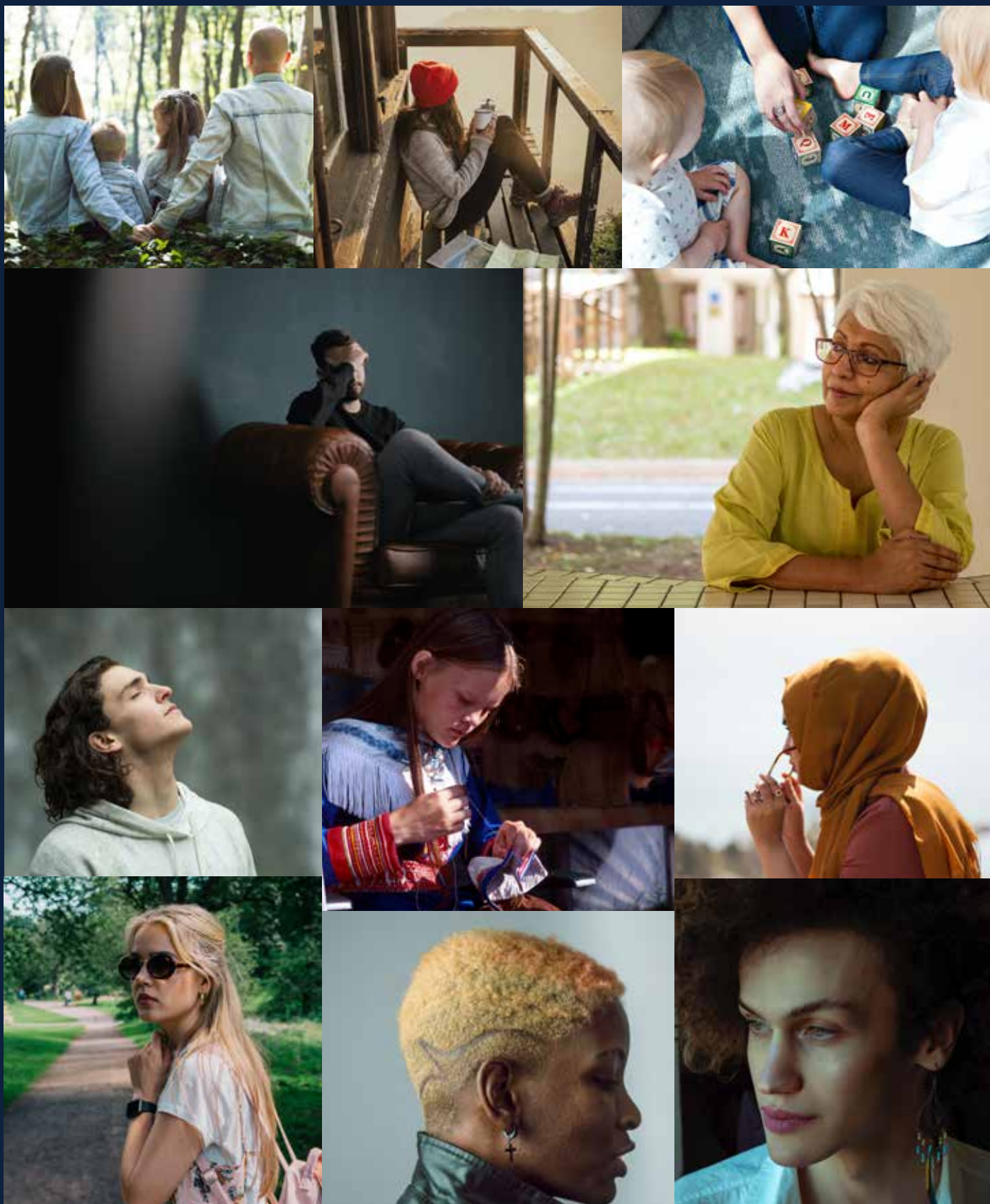

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner

DEL 1 - TILTAKSDEL • 2022-2025

bodø
KOMMUNE

VI STÅR SAMMEN MOT VOLD

FORORD

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner ble vedtatt av bystyret 28.10.2010 (PS 10/114) og ble evaluert i 2013. I 2017 ble det administrativt besluttet at Helsekontoret og Krisesenteret i Salten skulle få ansvaret for å gjennomgå og revidere handlingsplanen, på vegne av Helse- og omsorgsavdelingen og Oppvekst- og kulturavdelingen.

Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem både ut fra et kriminalitets-, helse-, likestillings- og oppvekstperspektiv. Med handlingsplanen ønsker Bodø Kommune å styrke det forbyggende arbeidet mot vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep og bedre forholdene for utsatte. Innbyggerne i Bodø skal møte kompetente ansatte i kommunen som har nødvendig kunnskap om vold og overgrep. Det er viktig å legge til rette for at vold og overgrep blir avdekket så tidlig som mulig og at nødvendige tiltak blir iverksatt.

I Bystyrets behandling i møte 07.12.2017 ble Handlingsplan mot vold i nære relasjoner, arkivsak 2017/14018, vedtatt enstemmig.

Vedtak:

1. Bystyret vedtar handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2017 – 2021.
2. Berørte avdelinger tillegges ansvaret med å følge opp planen innenfor sine respektive ansvarsområder.
3. Behov for tiltak utover vedtatte økonomiske ramme søkes innarbeidet ved den årlige budsjett / økonomiplanbehandlingen.
4. Bodø kommunes handlingsplan er skrevet for alle som arbeider med barn, unge, voksne og eldre som målgrupper.

Den foreliggende planen erstatter plan fra 2017-2021. Krisesenteret i Salten har hatt ansvaret for arbeidet med rullering og revidering av planen - i samarbeid med ulike involverte aktører. Vi retter en stor takk til alle som har bidratt med innspill, refleksjoner og bidrag.

Innhold

1. INNLEDNING	7
1.1 MANDAT	7
2. MÅL	8
2.1 FORANKRING	9
3. GJENNOMFØRING AV HANDLINGSPLANEN	10
3.1 ØKONOMI	10
3.2 IMPLEMENTERING	11
4. PLANENS SAMLEDE TILTAK	12

1. INNLEDNING

Kommunale eller interkommunale handlingsplaner er et viktig redskap for å sikre at utsatte for vold i nære relasjoner får et tilrettelagt og helhetlig tilbud. Slike handlingsplaner bidrar til å sette innsatsområder på dagsorden, og de samordner og tydeliggjør de ulike virksomhetenes bidrag og ansvarsområder. Handlingsplaner kan dessuten bidra til å styrke kunnskapsgrunnet på et område der dette er mangelfullt ved at det opprettes samarbeid mellom sektorer, faggrupper og forvaltningsnivåer.

En kommunal handlingsplan skal legge til rette både for bedre tjenesteyting og service fra kommunens egne instanser, og for forbedret samhandling og samarbeid med ikke-kommunale instanser og frivillige organisasjoner. For at planene skal treffe befolkningens reelle behov og bedre livsbetingelsene for de aktuelle målgruppene, er det nødvendig med god kommunikasjon mellom målgrupper, kommunale instanser og politikere.

Planen vil fra i 2022 videreutvikles i samarbeid mellom Krisesenteret i Salten,

mangfoldskoordinator, folkehelsekoordinator og SLT-koordinator for å kunne ivareta at planen samstemmer med øvrig planverk i kommunen.

1.1 MANDAT

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner ble vedtatt av Bodø bystyre 28.10.2010 (PS 10/114). Hensikten med planen er å forebygge ulike type vold, samt at utsatte skal få nødvendig hjelp til rett tid. I 2013 ble planen evaluert og i samme vedtak ble planen besluttet rullert i 2015.

Av kapasitetshensyn i avdelingene for «Oppvekst og Kultur» og «Helse og Omsorg» ble arbeidet med rulling av planen startet opp først høsten 2015. Plan for perioden 2017-2021 ble vedtatt av Bystyret i Bodø kommune høsten 2017. Krisesenteret i Salten fikk i oppdrag å utarbeide ny handlingsplan i samarbeid med relevante aktører for kommende periode 2022-2025.

2. MÅL

Handlingsplanen er forankret i tre overordnede mål som skal forebygge, avdekke og beskytte voldsutsatte i Bodø kommune. Tiltakene skal gjennomføres på et generelt, brukerorientert og organisatorisk nivå.

- 1 Forebygge**
Handlingsplanen skal ha en forebyggende effekt hvor vold i nære relasjoner skal synliggjøres. Handlingsplanen skal være et redskap for å øke kunnskapsnivået og bidra til at flere utsatte får hjelp.
- 2 Avdekke**
Handlingsplanen skal tydeliggjøre verktøy, og igangsette tydelige rutiner for å avdekke vold i nære relasjoner.
- 3 Beskytte**
Handlingsplanen skal konkretisere og tydeliggjøre tiltak for å kunne beskytte og gi behandling til voldsutsatte i Bodø kommune. Bodø kommune skal også gi et tilbud til voldsutøver.

2.1 Forankring

Hovedformålet med ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner er å sikre oppfølging av voldsutsatte på en måte som er i tråd med mål og strategier i kommunens overordnede planer, politiske vedtak og nasjonale føringer. Handlingsplanen for vold i nære relasjoner er forankret i Bodø kommunes samfunnsplan, planstrategi, oppvekstplan, kommunedelplan ny virkelighet-ny velferd, folkehelseplan og mangfolds arbeid. Planen skal støtte opp om målene i de overordnede planene. Samfunnsplanen viser til at Bodø kommune skal arbeide målrettet for at innbyggerne har en felles forståelse av hva vårt samfunn er, og hva det skal være fremover.

Regjeringen viser til at det å skape et trygt samfunn for alle, er en av de fire store utfordringene Norge står ovenfor. Planstrategien støtter seg til Fylkesplan for Nordland 2013-2025 hvor et av hovedmålene er å fremme livskvalitet for innbyggerne. Planstrategiens mål vil få støtte gjennom handlingsplanen mot vold i nære relasjoner, og dens tiltak for å forebygge, avdekke og beskytte mot vold i nære relasjoner.

Handlingsplan for trivsel og gode levevilkår (folkehelseplanen) har som formål å være Bodø kommunes retningsgivende strategiplan for en felles forståelse av bredere folkehelsearbeid i organisasjonen. Vold i nære relasjoner er et alvorlig folkehelseproblem, og handlingsplanen

mot vold i nære relasjoner vil kunne sees i sammenheng med handlingsplanen for trivsel og gode levevilkår.

Oppvekstplanen viser til tre overordnede mål bak hensikten for planen, barn og unges stemme skal tas på alvor gjennom å lytte og lære, barn og unge skal trives i Bodø, og det skal være kvalitet i de tilbud og tjenester som retter seg mot barn og unge. For handlingsplanen blir disse målene særlig viktig, da tiltakene skal iverksettes tidligst mulig for å støtte opp om en trygg, god og sikker oppvekst. Kommunedelplan for Helse-, omsorgs og sosialtjenestene i Bodø kommune arbeider for å sikre god helse-, omsorgs og sosialtjenester for innbyggerne. Vold er et alvorlig folkehelseproblem, og handlingsplanens tiltak skal styrke kommunens kunnskap, samarbeid og tverretattlig arbeid for å kunne redusere omfanget av vold i nære relasjoner.

Justis- og beredskapsdepartementet beskriver at den samfunnsøkonomiske kostnaden av vold i nære relasjoner koster det norske samfunnet mellom 4,5 og 6 milliarder kroner årlig. Handlingsplanenes tiltak vil være med på å styrke arbeidet med å nå de overordnede målene i planene.

3. GJENNOMFØRING AV HANDLINGSPLANEN

Mål: Planen skal være et praktisk styringsverktøy.

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner er ment å være et praktisk styringsredskap i perioden fram til høsten 2024, eller til neste plan er utarbeidet. Planen betraktes ikke som et endelig produkt, men som et steg på veien med jevnlig rullering og revisjon. Antall tiltak kunne vært atskillig flere, men vi har forsøkt å begrense og prioritere tiltak ut fra hva som er mest nødvendig og hensiktsmessig å igangsette først, og dessuten realistisk å få gjennomført i løpet av en fireårsperiode.

Tverrfaglig samarbeid og kompetanseutvikling er områder som må vektlegges i framtiden for å få et tilstrekkelig, forsvarlig og helhetlig tilbud til voldsutsatte.

3.1 ØKONOMI

Enkelte tiltak utløser ingen ekstra kostnader, eller vil kunne gjennomføres innenfor eksisterende rammer. Dette vil kunne skje ved å videreføre igangsatte tiltak eller omprioritere ressurser innenfor rammene. Nye tiltak og tjenester må kobles opp mot gjeldende budsjett- og økonomiplaner og realiseres innenfor fastsatt ramme. Kommunaldirektørene og virksomhetsledere har ansvar for å innarbeide «sine» tiltak i budsjett- og økonomiplaner. Bodø kommunes Ressursbank gis eget budsjett for gjennomføring av kompetanseheving, utadrettet virksomhet og tiltak knyttet til Ressursbankens arbeid.

3.2 IMPLEMENTERING

Hva	Hvem	Når
Handlingsplanen behandles i kommune- og bystyrene i løpet av 2022. Tiltak med behov for ekstra midler behandles særskilt.	Kommunaldirektørene	2022
Handlingsplanen gjøres kjent i kommuneledelsen og tas med inn i politirådene. Planen skal sikre å nå alle deler av befolkningen.	Kommunaldirektørene	2022
Virksomhetene tar i bruk handlingsplanen og konkretiserer tiltak som gjelder egen virksomhet. Tiltakene legges inn i enhetenes årsplaner og årshjul.	Virksomhetsledere	2022
Informasjon om vold, verktøy, informasjonsmaterieell, forskningsrapporter også videre legges ut på kommunenes intranett for ansatte.	Kommunal familievoldskoordinator	2022
Informasjon om vold og hjelpeapparatet legges ut på kommunenes nettsider for befolkningen. Det må iverksettes særlige tiltak for å nå sårbare grupper og lukkede samfunn.	Kommunen og koordinator	2022
Årlig statusgjennomgang av tiltakene i handlingsplanen i forbindelse med kommunenes årshjul. Skriftlig evaluering av de enkelte tiltak fremlegges innen 1.september.	Kommunen, virksomhetene og koordinator	2022
Etablering av en tverrfaglig arbeidsgruppe (ekspertgruppe) som skal arbeide med problemstillinger knyttet til voldsutsatte med tilleggsproblematikk.	SLT- koordinator har ansvaret for å koordinere arbeidet med å sette ned en ekspertgruppe. Kommunen, Kommunaldirektørene, virksomhetsledere, samarbeidende etater utenfor kommunen	2022

4. PLANENS SAMLEDE TILTAK

Tema: Overordnede tiltak for ferdigstillelse av handlingsplan

Mål: Bodø kommune har en handlingsplan mot vold i nære relasjoner som er godt kjent blant politikere, administrativ ledelse, kommunale aktører, organisasjoner, lag og foreninger og av alle innbyggere i kommunen. Planen er implementert på alle nivå og er et aktivt og konstruktivt verktøy i håndteringen av vold i nære relasjoner, både på individnivå, gruppenivå og samfunnsnivå.

Tiltak	Måleindikator	Ressurs/økonomi	Ansvar
Sikre ressurser og overordnet oppfølging og koordinering.	<ol style="list-style-type: none">1. Utarbeide en handlingsplan som konkretiserer ansvarsområder for de involverte etatene.2. Evaluere og rullere plan. Krisesenteret får ressurser for koordinering. Øvrig oppfølging gjøres gjennom virksomhetens rammer og vil ikke føre til markante kostnader.3. Skriftlig evaluere tiltak knyttet til ansvarsområder.4. Implementere tiltak i de enkeltes virksomhetenes planer og rutiner.5. Sikre at tiltak i planen er målrettede og tydelige.	Inngår i kommunens budsjett og økonomiplan for 2022-2025	Kommunaldirektørene og koordinator

Tema: Bidra til kunnskap og samarbeidskompetanse i etatene

Mål: Bodø kommunes virksomheter og ansatte i disse opplever samarbeid som et av de viktigste verktøy for å kunne bistå i saker om vold i nære relasjoner. Det er etablert kultur for å utveksle og dele erfaringer og kompetanse.

Tiltak	Måleindikator	Ressurs/økonomi	Ansvar
Inngå tverretatlige samarbeid for å koordinere årlig kompetanseheving.	<ol style="list-style-type: none"> Gjennomføre årlige seminar og fagdager. Gjennomføre jevnlig møter for tverrfaglig team ved familiesentrene, og inngår som et aktivt tiltak ved sentrene. Utarbeide rutiner for tverretatlig samarbeid og veiledning rundt utsatte med minoritetsbakgrunn. Etablere samarbeid med NKVTS og IMDI for veiledning av ansatte som møter utsatte med minoritetsbakgrunn. Utarbeide rutiner for henvendelser til NKVTS og IMDI. Utarbeide årshjul og koordinere ressursbankens arbeidsoppgaver knyttet til fagseminar. Opprettholde og videreføre samarbeidsteamet VOKS som består av politiet, ATV og overgrepsmottaket. Opprettholde og videreføre tverretatlig og tverrfaglig innsatsteam (ToKt) i arbeid mot menneskehandel. Utarbeide en tverretatlig samarbeidsgruppe for etater som møter ungdom som utøver, og blir utsatt for vold. Utarbeide en tverretatlig gruppe for å vurder hvilke registreringsrutiner og tall som bør registreres årlig for å ha grunnlag for å synliggjøre og sette inn målrettede tiltak. Det må vurderes av Ressursbanken hvilke etater som skal være involvert i gruppen. Videreføre tverrfaglig ekspertgruppe knyttet til voldsutsatte med tilleggsproblematikk innen rusavhengighet, psykiatri og nedsatt funksjonsevne som er utsatt for vold. 	<ol style="list-style-type: none"> Ivaretatt i eksisterende tilbud. Ivaretatt i eksisterende tilbud. Må utredes. Må utredes. Ivaretatt i eksisterende tilbud. Ivaretatt i eksisterende tilbud. Ivaretatt i eksisterende tilbud. Må utredes. Ivaretas innenfor gjeldende økonomiske rammer. Må utredes. 	<ol style="list-style-type: none"> Ressursbanken Familiesentrene Flyktningkontoret Flyktningkontoret Krisesenteret i Salten Politiet, ATV, Krisesenteret i Salten og overgrepsmottaket Koordinator for ToKt ATV Ressursbanken Oppfølgings-tjenesten for rus og psykiatri

Mål: Bodø kommunes etater utveksler kunnskap og erfaringer mellom de ulike enhetene.

Stine Sofie stiftelse gjøres kjent for alle som jobber med barn.	<ol style="list-style-type: none"> Barnehagene er kjent med Stine Sofie barnehagepakke. Informasjon er lett tilgjengelig, Familier utsatt for vold og overgrep får tilbud om opphold ved SSS. 	Ivaretatt i eksisterende tilbud.	<ol style="list-style-type: none"> Ledere ved barnehagene i samarbeid med Stine Sofie Stiftelsen. Virksomhet i kontakt med utsatte familier.
Utarbeide en veileder for «handling ved mistanke om vold eller seksuelle overgrep».	<ol style="list-style-type: none"> Utarbeide tiltakskort som distribueres til alle enheter. 	Ivaretatt i eksisterende tilbud.	Krisesenteret i Salten
Kompetanseheving hos fagpersoner.	<ol style="list-style-type: none"> Tilrettelegge for veiledning i konkrete enkeltsaker knyttet til voldsutsatte med annen kjønnsidentiteten, rus, psykiatri, eldre og nedsatt funksjonsevne. Gjennomføre kurs og fagdager knyttet til problematikken. Tilbud til voldsutsatte eldre er tydelig og kjent for hjelpeapparatet som kommer i kontakt med de eldre. Det satses i kommunen på konkret kompetanse heving for ansatte som møter voldsutsatte med rusproblematikk, og utarbeidet kartleggingsverktøy for å avdekke vold. 	<ol style="list-style-type: none"> Utredes behov for tydeliggjøring av tiltak og tilbud. Ivaretatt i eksisterende tilbud. Ivaretatt i eksisterende tilbud. Må utredes. 	<ol style="list-style-type: none"> Krisesenteret i Salten Ressursbanken Virksomhet Ressursbanken
Rett søkelys på dyr som utsettes for vold og deres rettsikkerhet.	<ol style="list-style-type: none"> Etablere interne fagdager i ulike sektorer. Kryssrapportering mellom Mattilsynet, Krisesenteret i Salten, Helse- og omsorgssektoren, barneverntjenesten, politi osv bidrar for å avdekke voldsutsatte familier og dyr. Veilederen for hold av ulike dyr av Mattilsynet er tilgjengelig hos alle etater som arbeider med vold i nære relasjoner. Utarbeide rutiner for samarbeid mellom mattilsynet og barneverntjenesten for melding til barneverntjenesten ved avdekking av vold mot dyr i familier hvor det finnes barn. 	<ol style="list-style-type: none"> Ivaretatt i eksisterende tilbud. Må utredes. Distribueres av enhetsledere. Må utredes. 	<ol style="list-style-type: none"> Krisesenteret i Salten i samarbeid med Dyrebeskyttelsen Norge i Bodø Krisesenteret i Salten og barneverntjenesten i samarbeid med mattilsynet Virksomhet Helse og omsorgsseksjonen, Krisesenteret i Salten, politiet v/ ledelsen.

Tema: Forebygge vold i nære relasjoner

Mål: Bodø kommunes etater og ansatte har god kjennskap til forebyggende tiltak og virksomheter.

Tiltak	Måleindikator	Ressurs/økonomi	Ansvar
Informasjon, kurs, seminarer, og temakvelder om vold i nære relasjoner.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Barnehage, skole og helse- og familiesenter får informasjon årlig om meldeplikt. 2. Nyansatte som arbeider med barn og unge i kommunen gis tilbud om kursing hurtig etter ansettelse. 3. Alle som arbeider med barn i kommunen gjennomfører E-Læringskurset «Vold og seksuelle overgrep mot barn». 4. Gjennomføre opplæring knyttet til melding når en opplever vold mellom voksne, i tilknytning til opplæring på virksomhet. 	Ivaretas innenfor gjeldende økonomiske rammer.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Barneverntjenesten 2. Virksomhetsledere 3. Virksomhetsledere 4. Virksomhetsledere

Mål: Bodø kommune har etablerte, konstruktive og målrettede tiltak for å forebygge vold i nære relasjoner.

Bodø kommune arbeider med tematikken vold i nære relasjoner gjennomgående i barnehage og skole.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fremme sosialkompetanse i skole og barnehage. Skole og barnehagen gir barn kunnskap om egne grenser, seksuelle overgrep, kropp og følelser. 2. Undervisei alle skolene i Bodø kommune om temaet vold i nære relasjoner. Alle skolene i kommunen får tilbud om undervisning om tematikken. 3. Veilederen «Si det videre» er godt kjent og benyttes av de ansatte i Bodø kommunes skoler. 4. Barneverntjenesten er synlig på ulike arenaer som skole og barnehage og helsestasjoner. 5. Barn i 1.klasse tilbys helsesamtale og legeundersøkelse hvor vold, overgrep og omsorgssvikt er del av samtaletemaene. 6. Skolehelsetjenesten gir undervisning i psykologisk førstehjelp, til alle elever som går i 5, 8 og 2. klasse vgs. 7. Alle elever i 3. klasse tilbys om gruppesamtale sammen med helsesykepleier på sin skole. 8. Alle elever i 6.klasse tilbys pubertetsundervisning i grupper. 9. Alle elever på 8. trinn på ungdomsskolen tilbys helsesamtale med helsesykepleier, hvor seksuell helse, vold, overgrep og omsorgssvikt er del av samtaletemaene. 10. I enkelte ungdomsskoler i kommunen gjennomføres undervisningsopplegget «Livet og Sånn» til elever i 10. klasse. Elevene lærer mer om følelser, empati og håndtere det som er vanskelig. 11. Helsesykepleier har åpen dør (drop-in) på alle skolene. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ivaretas gjennom rammeplanen for barnehage og læreplanverket for skolene. 2. Eksisterende prosjekt videreføres. Aktiviteter dekkes gjennom økning av krisesenterets budsjett. 3. Veileder er utarbeidet, og tilgjengelig på nettet. 4. Ivaretas gjennom eksisterende tilbud. 5-11. Ivaretas gjennom eksisterende tilbud. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Barnehage- og skolekontoret 2. Krisesenteret i Salten 3. Barnehage- og skolekontoret i samarbeid med ATV. 4. Barneverntjenesten i samarbeid med barnehage- og skolekontoret. <p>5-11. Skolehelsetjenesten</p>
Bodø kommune har etablert forebyggende arbeid rettet mot personer minoritetsbakgrunn.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Orienterer om barneverntjenesten i introduksjonsprogrammet for flyktninger. 2. Orienterer om krisesenterets tjeneste i introduksjonsprogrammet for flyktninger. Konkret informasjon om negativ sosial kontroll, æres relatert vold, kjønnslemlestelse og tvangsekteskap. 3. Tilrettelegge informasjon om norsk lovgivning til familier med minoritetsbakgrunn gjennom undervisning og annen opplæring. 4. Arbeide med å øke kultursensitivitet og kunnskap om samisk kultur gjennom urfolksprosjektet. 	Ivaretas innenfor gjeldende økonomiske rammer.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Barneverntjenesten 2. Krisesenteret i Salten 3. Voksenopplæringen 4. ATV
Bodø kommune gir forebyggende og behandlende tilbud til voldsutøver.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gi tilbud om sinnemestringskurs 2. Styrke Atv, og tilbudet formidles til voldsutøver og voldsutsatte. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ivaretatt i eksisterende tilbud. 2. Økonomiske betingelser må utarbeides. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Virksomhetsledere i samarbeid med familievernkontoret/ATV 2. ATV i samarbeid med Bodø kommune

<p>Bodø kommune legger til rette for forebyggende arbeid med foreldre</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alle barn og foreldre følges opp gjennom svangerskapsomsorg og oppfølging etter barnet et født. I konsultasjoner blir det sett etter blåmerker og andre tegn til skade. Samspillet mellom foreldre og barn blir observert, med da spesielt fokus på psykisk vold. 2. Helsestasjonen har oppdatert informasjon om hvem barnet bor sammen med. Gjennomføre anbefalt hjemmebesøk. 3. Jordmor tar opp tema vold og egne voldsopplevelser med alle gravide på tidlig samtale (uke 0-12). 4. Helsesykepleier tar opp tema vold på hjemmebesøk og konsultasjoner. 5. Tilby samtale i gruppe om filmen «i trygge hender» for foreldre med barn som er 2-4 uker. 6. Jordmødre, helsesykepleiere, fysioterapeut og pedagog på familiesentrene er sertifisert i NBO (New born behavioral observations) som er en fleksibel metode for å observere barn mellom 0-3 mnd. 7. Anbefale foreldre å delta i gruppekonsultasjoner og benytte åpen barnehage. Samarbeid og vurdering av fysioterapeut på familiesentrene. 8. Tilby foreldre «Se meg- hold meg» ved behov. 9. Vurdere generell utvikling ved "Ages and Stages Questionnaire (ASQ)" og Ages and Stages Questionnaire – Social and Emotional (ASQ-SE). 10. Tilby «tuning into kids» foreldreveiledning. 11. «Blues mothers»-gruppe tilbys til mødre som strever med nedstemthet eller uro etter fødsel. 12. Tilbud om babymassasjekurs 13. Tilby familietreff for foreldre som har psykiske vansker 14. Foreldre som selv har vært utsatt for vold i nære relasjoner tilbys kurset «bryt voldsarven». 15. Tilby ICDP- veiledning til alle foreldre i introduksjonsprogrammet, og foreldre som opplever utfordringer i deres oppdragerrolle. 16. COS-P veiledning tilbys til foreldre i risikogruppen, og foreldre som henvender seg. 17. Home Start kommer hjem til familier med barn i førskolealder som trenger ekstra støtte i en periode. 18. Benytte EPDS som verktøy ved helsestasjonene for å kartlegge fødselsdepresjon hos nybakte mødre. 19. Voldsfokusert oppfølging av fosterfamilier (VOFF) tilbys til fosterfamilier som faller under definisjonen. 20. Benytte foreldrekompasset-universelt i Bodø kommunes skoler som et forebyggende foreldreveiledningsprogram, benyttes i foreldremøter. 21. Tilby foreldreveiledningskurset "COS-P" til foreldre i målgruppen. 	<p>Ivaretas innenfor gjeldende økonomiske rammer.</p> <p>19. Alternativ til Vold søker Bodø kommune om midler for å støtte prosjektet</p> <p>20. Det er et etablert fast tilbud, som gis både individuelt og i gruppe</p>	<p>1-13. Helsestasjonene og familiesentrene</p> <p>14. Psykisk helsetjeneste i samarbeid med bl.a. ATV og barneverntjenesten</p> <p>15. Flyktningetjenesten</p> <p>16. Barne- og familieenheten</p> <p>17. Home Start-koordinator</p> <p>18. Helsestasjonene</p> <p>19. ATV</p> <p>20. Barnehage- og skolekontoret</p> <p>21. Psykisk helsetjeneste</p>
---	---	---	---

Tema: Avdekke og fange opp voldsutsatte tidligst mulig

Mål: Bodø kommune sørger for tilgjengelig informasjon for utsatte om tjenestetilbudet

Tiltak	Måleindikator	Ressurs/økonomi	Ansvar
Tilgjengeliggjøre hjelp, og informasjon om hjelpeinstanser.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informasjon er oppdatert, relevant og lett tilgjengelig. 2. Virksomhet har ansvar for å gjennomføre systematisk gjennomgang av sine lokaler opp mot lovkrav. 3. Folderen «nå blir jeg så sint at jeg nesten sprekker» skal være tilgjengelig på alle offentlige kontorer i kommunen. 4. Brosjyren «Vold i nære relasjoner» skal være tilgjengelig på alle familiesentrene. 5. Nettressursen foreldrehverdag.no formidles til alle foreldre. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ivaretatt i eksisterende tilbud. 2. Må utredes. 3. Kostnader knyttet til opptrykk av brosjyrer må medregnes. 4. Kostnader knyttet til opptrykk av brosjyrer må medregnes. 5. Ivaretatt i eksisterende tilbud. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. HO 2. Virksomhetsledere 3. Virksomhetsledere 4. Familiesentrene 5. Barne- og familieenheten, helsestasjonene og familiesentrene
Alle som jobber med barn og unge skal ha kjennskap til rutiner ved avdekking av vold.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gi kunnskap gjennom nettressurser, kurs, og seminarer til å kunne kjenne igjen tegn på vold og overgrep. 2. Innføre rutinemessige spørsmål om vold på legevakt, helsesykepleier, jordmor, fastlege og andre for å avdekke vold på et tidlig stadium. Utarbeide en lik rutine for kommunens aktører. 3. Fagpersoner som jobber med barn og unge har god kjennskap til veilederen mot seksuelle overgrep. Veileder er lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider. Enhetsleder distribuerer veileder til sine ansatte. 	Ivaretas innenfor gjeldende økonomiske rammer.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Virksomhetsledere 2. Legevaktsjef, Helseleder, Leder ved helsestasjon og familiesenter 3. Virksomhetsledere

Tema: Sikre nødvendig bistand og beskyttelse

Mål: Bodø kommune sikrer voldsutsatte gjennom å gi nødvendig bistand og beskyttelse

Tiltak	Måleindikator	Ressurs/økonomi	Ansvar
Bodø kommune sikrer voldsutsatte barn ved å gi nødvendig bistand og beskyttelse.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opprette stilling for kommunal familievoldskordinator. 2. Sikre Krisesenteret i Salten i henhold til lov om kommunale krisesenter. Videreutvikle og synliggjøre tilbudet til kvinner og menn. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Må utredes. 2. Ivaretas og styrkes gjennom gjeldende tilbud. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. HO 2. Kommunaldirektørene og leder ved Krisesenteret
Bodø kommune ivaretar samtaletilbud til voldsutsatte barn.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Videreføre tilbud om samtale for voldsutsatte barn ved Krisesenteret, både enkelt samtaler og i grupper. 2. Opprettholde barnefagligteam ved krisesenteret, og støtte opp om de barnefagliges arbeid med å ivareta barns behov og rettigheter. 3. Helsesykepleiere i skolen snakker om vold med elevene. 4. Krisesenteret besøker skolene i kommunen og samarbeidskommuner for å sette fokus på vold i nære relasjoner. 	Ivaretatt i eksisterende tilbud.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Krisesenteret i Salten 2. Krisesenteret i Salten 3. Skolehelsetjenesten 4. Krisesenteret i Salten
Bodø kommune sikrer voldsutsatte minoritetspersoner, og legger til rette for kultursensitivt arbeid.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Personer som fryktes utsatt for tvangsekteskap, får korrekt og akutt bistand. 2. Utarbeide en konkret tiltaksplan ved bekymring for tvangsekteskap. 3. Bidra til kunnskap om samisk kultur, historie og språk i hjelpeapparatet, og bidra til språklig tilrettelegging. Hver virksomhet tilrettelegger og tilpasser sitt tilbud til den samiske befolkningen. 	Ressurser må avsettes.	Flyktningkontoret

<p>Bodø kommune sikrer voldsutsatte eldre, rusmisbrukere og psykisk utviklingshemning.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. TryggEst-koordinator ivaretar mandatet slik det er formulert etter avtale med Bufdir. Krisesenteret i Salten ivaretar TryggEst kontaktttelefon. 2. Housing first videreføres og styrkes. Jobben med varig bosettelse for personer med rus og psykisk utviklingsutfordringer videreføres. 3. Tilrettelegge for trygge og gode avhør for personer med psykisk utviklingshemning. Avhør gjennomføres på Statens Barnehus 4. Synliggjøre hvor eldre voldsutsatte kan henvende seg, dette vises tydelig på Bodø kommunes hjemmesider. 5. Etablere kontaktperson for voldsutsatte eldre. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bufdir har gitt prosjektmidler som finansieres over Krisesenterets budsjett. 2. Budsjett må gi rom for videreutvikling og styrking av tjenesten. 3. Etablert tiltak. 4. Må utbedres 5. Må utredes 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Krisesenteret i Salten og TryggEst-koordinator 2. Housing first koordinator 3. Statens barnehus 4. HO 5. HO
<p>Bodø kommune sikrer voldsutsatte, og gir et likeverdig tilbud til LHBTIQ-personer.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Videreføre kjønns og identitetsgruppe som samtaletilbud ved Psykisk helsetjeneste. 2. Krisesenteret gir et likeverdig tilbud uavhengig av kjønn eller legning. 3. Overgrepsmottaket fremmes som et tilbud for mennesker utsatt for vold eller seksuelle overgrep, og inkluderer LHBTIQ-personer. 4. Utarbeide kommunal handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold, i samarbeid med relevante organisasjoner. LHBTIQ- handlingsplan må forankres i politisk ledelse. 5. Tydeliggjøre tilbud for LHBTIQ-personer på kommunens hjemmesider. 6. Det legges tilrette for kompetansehevingstiltak prioriteres og gjennomføres i ulike sektorer. 7. Sikre at normkritiske og interseksjonelle perspektiv, med vekt på kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold inkluderes i andre relevante planer som utarbeides av kommunen. 	<p>Ivaretatt i eksisterende tilbud.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Må utredes. 5. Må utredes. 6. Må utredes. 7. Må utredes. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Psykisk helsetjeneste 2. Krisesenteret i Salten 3. Overgrepsmottaket 4. Kommunaldirektørene 5. HO 6. Virksomhet 7. Kommunaldirektørene
<p>Bodø kommune sikrer voldsutsatte dyr.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gjennomføre jevnlig møter for tverrfaglig prosjektgruppe, drøfter konkrete saker ved behov. 2. Styrke generelt kunnskapsnivå om dyrehold, faresignaler og krysspunkter hvor vold mot dyr kan bety vold mot mennesker. 3. Sikre god ivaretagelse av dyr fra voldsutsatte hjem gjennom alternativer fosterhjem når familier har behov for å bo på krisesenteret. 4. Gjennomføre foredrag for undervisning- og helsepersonell, med fokus på dyrevelferd og regelverk. 5. Info og ressurside formidles på kommunens nettside. 6. Etablere undervisningsmateriell til bruk i skole som tar for seg dyrehold og sammenhengen mellom vold mot dyr og vold i nære relasjoner. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ivaretatt gjennom eksisterende tverrfaglig prosjektgruppe. 2. Må utredes og settes av ressurser. 3. Ivaretatt gjennom eksisterende tiltak. 4. Ressurser må avsettes. 5. Må utbedres. 6. Ressurser må utredes og avsettes. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Krisesenteret i Salten i samarbeid med Dyrebeskyttelsen Norge i Bodø 2. Krisesenteret i Salten i samarbeid med Dyrebeskyttelsen Norge i Bodø og mattilsynet 3. Krisesenteret i Salten i samarbeid med Dyrebeskyttelsen Norge i Bodø 4. Krisesenteret i Salten i samarbeid med Dyrebeskyttelsen Norge i Bodø og mattilsynet 5. Kommunaldirektørene 6. Krisesenteret i Salten i samarbeid med Dyrebeskyttelsen Norge i Bodø

75 55 50 00
75 56 03 60

postmottak@bodo.kommune.no

POSTADRESSE:

Bodø kommune
Postboks 319
8001 Bodø